

Koonti syksyn 2023 Keski-Suomen kuntien ja hyvinvointialueen välisistä lakisääteisistä neuvotteluista

Lakitausta neuvotteluille

Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 14 § Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelu

Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6§ ja 7§

6 § 4mom (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa)

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Kunnan on osallistuttava 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin.

7§ 4mom (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella)

Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Neuvottelujen toteutus

- Neuvottelut käytiin kuntakohtaisina syksyn 2023 aikana
- Molemmat neuvottelut pidettiin saman aamupäivän aikana mutta erotettiin toisistaan kokousteknisesti
 - Osassa kuntia sama edustus molemmissa neuvotteluissa (useimmiten kunnan johtoryhmä)
 - Osassa kuntia HYTE-neuvotteluun tuli laajempi edustus kunnan työntekijöistä sekä seurakunnan, järjestöjen, vanhus- tai vammaisneuvoston edustaja tai nuorisovaltuuston edustaja
 - Myös kuntapäätäjiä sekä yksittäisiä hyvinvointialueen päätäjiä oli läsnä molemmissa neuvotteluissa
- Hyvinvointialueelta neuvotteluista vastasi hyvinvointi ja kumppanuudet yksikkö
- Neuvotteluista laadittiin kuntakohtaiset neuvottelupöytäkirjat
- Neuvottelujen sisältö perustui Kuntaliiton suositukseen lakisääteisten neuvottelujen sisällöstä sekä Keski-Suomessa jo sovittuihin käytäntöihin (puitesopimus) ja työn alla oleviin suunnitelmiin kuten strategia ja sen toimeenpano-ohjelmat sekä hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat
- Kunnille oli avoinna ennakkokysely minkä vastausten perusteella neuvottelussa käsiteltiin mm. kuntien ja hyvinvointialueen välisiä yhdyspintoja

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen, painopisteet Keski-Suomessa sekä tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvointialueen ja kuntien tulee valtuustokausittain tehdä hyvinvointikertomus ja siihen perustuva hyvinvointisuunnitelma.

Keskustellaan miten hyvinvointialueen hy-te-tu painopisteet näkyvät kunnan omissa tavoitteissa ja toimenpiteissä sekä miten yhteistyötä tehdään tavoitteiden edistämiseksi.

Hyvinvointityön etenemissuunnitelma 2023-2025

Hyvinvointi ja kumppanuudet
HYVAKS

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyö valtuustokausittain

Strategia, uudistumis- ja tuottavuusohjelma

HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEN OHJELMA

Arjen turvallisuuden edistäminen

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Alueellinen
hyvinvointisuunnitelma
Sis. ehkäisevä työ

Hyväksytty AH

AV huhtikuu

Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma

Hyväksytty

Alueellinen
neuvolasuunnitelma

Hyväksytty

Alueellinen
opiskeluhoolto-
suunnitelma

Hyväksytty

Mielenterveys-
suunnitelma

AV huhtikuu

Suunnitelma ikääntyneen
väestön hyvinvoinnin
tukemiseksi

AV huhtikuu

Kunnat, järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset,
palveluntuottajat, asukkaat, Keski-Suomen liitto

OHJELMAT, YHTEISTYÖ, HANKKEET

KUMPPANUUS-OHJELMA

Osallisuusohjelma

Järjestöyhteistyön asiakirja

Palveluntuottajayhteistyön asiakirja

Kuntien, Keski-Suomen liiton ja

hyvinvointialueen yhteistyösopimus

Kumppanuussopimukset

Järjestöavustusten myöntämisen perusteet

Yleisiä nostoja 1/2

- Hy-Te-Tu työn toimenpiteitä kunnissa ei voida lokeroida vain yhden hyvinvointialueen painopisteen alle
- HYTE-neuvottelujen toteuttamisen tapa ei tukenut järjestöjen ja seurakuntien kattavaa osallistumista
- Järjestöjen ja yhdistysten järjestämä toiminta ja niissä toimiminen edistää kaikkia painopisteitä
 - Näissä kohdataan iso määrä ihmisiä
 - Liikunnallisuus
 - Yhteisöön kuuluminen ja osallistuminen sekä sosiaaliset kontaktit
 - Haasteena uusien aktiivisten saaminen ja ihmisten haluttomuus nykyään sitoutua pitkäksi aikaa. Löydettävä tavat osallistua muulla tavoin (neljäs sektori). Samat aktiiviset useissa järjestöissä ja heidän ikääntyminen haasteena.
 - Ammatillisissa SOTE-järjestöissä hyvinvointialueen käynnistyminen näkynyt yhteydenottojen lisääntymisenä
- Seurakunnat
 - Yhteistyö tiivistä monissa kunnissa
 - Kohdataan paljon ihmisiä eri elämäntilanteissa
 - Palvelujärjestelmän paikkaaminen ja diakoniatyön merkitys
 - Laajempien ilmiöiden näkyminen ihmisten kohtaamisissa seurakuntien tekemässä työssä

Yleisiä nostoja 2/2

- Tarve matalan kynnyksen kohtaamispaikoille ja tiloille järjestöjen käyttöön
- Paikallisten ja kattavien yhteistyörakenteiden, yhteistyön tekemisen tapojen ja foorumeiden hyödyntäminen. Tehdään haasteet näkyväksi ja kehitetään vastuita sekä toimintoja yhdessä.
- Kulttuurin ja kulttuurisen työn merkitys eri ikäisten hyvinvointiin ei näy hyvinvointialueen suunnitelmissa
- Ilmiölähtöisyys ja ilmiöiden tunnistaminen
- Ongelmapainotteisuus suunnitelmissa sekä hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvässä keskustelussa - miten saadaan asioita paremmin esille positiivisen kautta?
- Osallistamisen tavat, miten kunnat ja hyvinvointialue tavoittaa kuntalaisia

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Lapset ja nuoret

- Hyvinvointi- ja tunnetaidot kouluissa
- Syrjäymisen ja koulukiusaamisen ehkäisy
- Työpajatoiminnat
- Matalan kynnyksen palvelut
- Itsetunnon parantaminen
- Kiinnittämisen puute
- Etsivä nuorisotyö ja koulunkäynninohjaajat
- Sosiaalinen media

Työikäiset

- Työkyvyn tukeminen eri tavoin
- Suojaavien tekijöiden huomioiminen
- Vanhemmuuden ja perheiden tukeminen (perhekeskukset)

Ikääntyneet

- Peliriippuvuus ja päihteet
- Kynnys lähteä sosiaalisiin tapahtumiin koronan jälkeen

Yhteiset

- Järjestöjen ja yhdistysten merkitys
- Ylisukupolvisuus ongelmissa
- Riippuvuuksien ennaltaehkäisy ja suojaavien tekijöiden vahvistaminen

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Lapset ja nuoret

- Ylipaino ja liikunnan vähentyminen
- Harrastamisen Suomen malli
- Julkisen liikenteen puuttuminen ja vanhempien kuljetusten varassa oleminen

Työikäiset

- Työkyvyn tukeminen
- Työnantajien rooli
- Perheliikunnan tukeminen

Ikääntyneet

- Voimaa tasapainoon tmv kohdennetut liikuntaryhmät
- Kaatumisen ennaltaehkäisy

Yhteiset

- Järjestöjen ja yhdistysten merkitys
- Miten aktivoidaan vähän liikkuvia => elämäntapaohjaus/ liikuntaneuvonta
- Liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen, maksut maltilliset
- Luontoliikunta
- Ohjatut ryhmät ja välineiden lainaus

Arjen turvallisuuden edistäminen

Lapset ja nuoret

- Koulukiusaamisen ehkäisy
- Somen haitalliset ilmiöt
- Vapetus + huumeet
- Puheeksioton kouluttaminen
- Koulun nuorisotyö
- Aikuisia nuorten lähelle

Työikäiset

- Henkilöstön työturvallisuus

Ikääntyneet

- Asumisen ympäristön kartoitus (mm. kotiturvallisuskäynnit, paloturvallisuus ja esteettömyys)
- Esteettömyyskartoitukset kunnan tiloissa
- Ystävätoiminta
- Ambulanssin lähtöpaikan sijainti
- Etsivä vanhustyö

Yhteiset

- Järjestöjen ja yhdistysten merkitys
- Moniviranomaisyhteistyön merkitys ja avun saaminen 24/7
- Palvelujen saatavuus ja tiedon saanti
- Naapuriapu
- Kotiväkivallan tunnistaminen
- Oman tai perheen taloudellisen tilanteen vaikutus iästä riippumatta
 - Kuntien ja hva talous

Yhteisten tavoitteiden seurantaan käytettävät mittarit, indikaattorit ja muut vastaavat

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan ja hyvinvointialueen strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joiden avulla suunnitellaan, seurataan, arvioidaan ja raportoidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää työtä.

HYTE-neuvottelut ja ehkäisevän työn yhteistyö jatkossa

- Verkostoja ja yhteistyöryhmiä paljon, kokonaisuutta hankala hahmottaa
- Vastuunjako ja yhdyspinnat ehkäisevässä työssä tarvitsee selkiyttämistä
- Neuvottelun toteuttamisen tapa mietittävä uudelleen:
 - Järjestöt ja seurakunnat saadaan kattavammin mukaan – miten huomioidaan:
 - Maakunnallinen / kattava edustus
 - Osallisuus vuosittaisiin hyte-neuvotteluihin
 - Neuvottelujen järjestämisen rakenne (seudullinen malli?)
 - Ei mahdollisuutta toteuttaa vuosittain kuntakohtaisia neuvotteluja